

Svar på skriftligt spørgsmål SS 176/2021 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att säkerställa att kärnkraften beaktas i EU:s kriterier för hållbar finansiering

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 176/2021 rd undertecknat av Atte Harjanne /gröna:

Hur agerar regeringen för att säkerställa att nödvändiga behov av investeringar i kärnkraft beaktas som en del av den gröna övergången i EU:s kriterier för hållbar finansiering?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

För att uppnå EU:s klimat- och energimål är det väsentligt att investeringarna riktas till projekt som är i enlighet med grön övergång (Green deal) och hållbara. Kriterierna för hållbar finansiering definieras genom delegerade akter som grundas på taxonomiförordningen. För kärnkraften är den mest väsentliga av dessa den delegerade akten som gäller begränsning av klimatförändringar, vilken kommissionen ämnar ge 21.4.2021. Den delegerade akten är avsedd att uppdateras inom ett år vad gäller andra miljömål i taxonomin och därefter ungefär vart tredje år. Den delegerade akten baserades på expertgruppens (Technical Expert Group, TEG) rapport som publicerades sommaren 2020. Expertgruppen utelämnade i sin rapport kärnkraften från gruppen hållbara energilösningar, eftersom man inte kunde göra någon bedömning om dess hållbarhet. Som grund för taxonomiförordningens tekniska utvärderingskriterier, de s.k. kriterierna för hållbar finansiering, har man använt principen "Ingen betydande skada", vilket på grund av frågan om slutförvaring av kärnavfall som uppkommer vid användning av kärnenergi visade sig vara svårt i expertgruppens utvärdering. För att klargöra frågan beslutade kommissionen att begära en separat rapport från Europeiska unionens gemensamma forskningscentrum (Joint Research Centre, JRC) år 2020. Denna rapport har kommit för kommentarer i mars 2021. Gruppen enligt Artikel 31 i Euratom och SHEER-kommittén (Scientific Committee on Health, Environmental and Emerging Risks) har tre månader på sig att rapportera sina uppfattningar till kommissionen innan kommissionen fattar beslut. Därefter drar kommissionen sina slutsatser om kärnenergens ställning i kriterierna för hållbar finansiering.

Kommissionen publicerade i slutet av år 2020 ett utkast om den delegerade akten för hållbar finansiering som gäller begränsning av klimatförändringar. Kommissionen ordnade en konsultation om utkastet till rättsakt och rättsakten har behandlats mycket år 2021 i medlemsländernas expertgrupp för hållbar finansiering (Member State Expert Group, MSEG) som sammankallats av kommissionen. Kärnenergi har varit föremål för livliga diskussioner där främst medlemsländer som använder kärnenergi har varit aktiva tillsammans och var för sig. Kärnenergens andel av elproduktionen i EU är ca 27 %, så hanteringen av den har en betydande inverkan med tanke på energi- och klimatpolitik. I Finland är andelen kärnenergi av den inhemska elproduktionen ca 33 % och när kraftverksenheten Olkiluoto 3 är i drift stiger denna andel till över 40 %. Samtidigt bygger Finland som första land i världen en slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle. Avsikten är att Posiva slutförvaringsanläggning i Olkiluoto tas i bruk de närmaste åren. Dessutom har man i Finland redan under flera årtionden placerat kärnkraftverkens avfall (låg- och medelaktivt avfall) i geologiska utrymmen för slutförvaring i anläggningsområdena.

Finland har utfört omfattande påverkansarbete för den delegerade akten som gäller begränsning av klimatförändringar och har i sin operativa påverkan betonat betydelsen av teknikneutralitet och följande principer. Kriterierna ska definieras så att olika koldioxidsnåla tekniker behandlas likvärdigt vid bedömning. Vad gäller kärnenergi är det till stor del en fråga om teknikneutralitet. Kärnenergi är en utsläppssnål energiform och viktig för att Finland ska uppnå målet klimatneutralitet. Finland har i förhandlingarna om taxonomi ansett att kommissionen snarast ska klargöra kärnenergis roll i taxonomin.

Finland har utfört betydande påverkansarbete under de senaste veckorna när kommissionen har finslipat den delegerade akten. Arbets- och näringsministeriet (ANM) har intensivt följt energifrågorna i beredningsarbetet av den delegerade akten, hört uppfattningarna hos inhemska intressentgrupper och bedömt taxonomins effekter för energibranschen. Finland har tagit upp kärnenergi vid förhandlingar på tjänstemannanivå.

Finansminister Matti Vanhanen har träffat centrala kommissionärer och skickat skrivelser till kommissionärerna om taxonomins delegerade rättsakter under de senaste månaderna. Här har ett centralt delområde i påverkan gällt energisektorn och som en del av den har kärnkraft nämnts. I min roll som näringsminister har jag kontaktat centrala EU-kommissionärer med ett brev 3.3.2021 angående Finlands oro om taxonomins energifrågor. I brevet har jag bett kommissionen att klargöra kärnenergis roll i den kommande delegerade akten.

Kommissionen kommer att publicera den delegerade akten 21.4.2021, varefter rådet har möjlighet att förkasta akten med kvalificerad majoritet och Europaparlamentet med enkel majoritet. Finansministeriet som ansvarar för helheten hållbar finansiering ämnar lämna en e-skrivelse till riksdagen om innehållet i den delegerade akten, varigenom Finlands ståndpunkt till akten kommer till behandling i riksdagen.

Helsingfors den 16 april 2021

Näringsminister Mika Lintilä